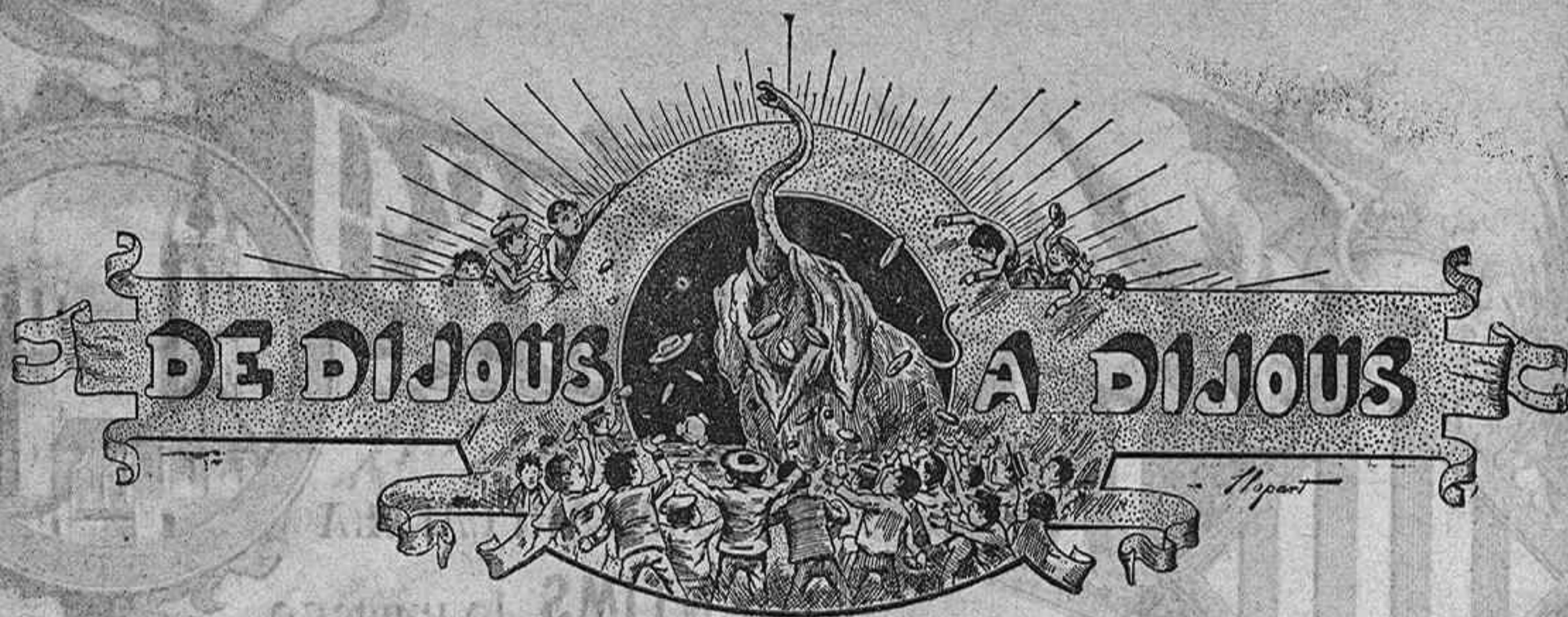

Còpia fot. de A. Esplugas.

¡VINGA!

Si aquesta nena es casada
y 'l marit s' en vol desfè,
que la porti á casa meva,
que de bon grat la pendrà

Las manifestacions del verdader Art, quan l' Art va per terra, se fan mes dignas d' admiració per lo que signifiquen, que per lo que son. Las arts, desarrolladas y estudiadas á despit de circunstancias que, per lo críticas, no tenen res d' *artísticas* y per lo tant no inspiran mes que llásimas, mereixen tota mena de consideracions y respecte per lo valor, valor moral, que demostren.

Y si las *Arts* son *Bellas*, son mes acreedoras al elogi y pot dispensárselashi certs defectes que poden ser produhits per motius accidentals á conseqüencia d' aquellas mateixas circunstancias.

La tercera Exposició de Bellas Arts inaugurada dijous passat es un exemple patent de nostra aseveració y, pesi á qui pesi, t' éxit assegurat per part de tots los amants del foment artístich de casa.

En compensació del mal efecte que 'ns causan las obras de nostres governants que per *pintar la cigonya* se pintan sols, y per deixarnos *exposats* á quedar sense camisa, convertits en ninots de guix en la sala de rebre de la Beligerancia, gracias á las malas arts dels tocinayres artistas de Washington, son la fló y nata, ha sigut una magnífica pensada l' obertura de dita Exposició, la qual si no respón del tot á las exigencias dels que voldrían que nostres pintors no produhissin tant y concebissin mes, compleix perfectament l' objecte de distreure 'ns de las caborias y mals-de-cap fills de la guerra de Cuba, y d' amenisar lo temps dintre la vida social barcelonina, que d' ensá qu' es mort lo malaguanyat alcalde senyor Rius y Taulet es bastant aburrida, segons 'm deya uua senyora 'l dia de la obertura de la Exposició, al bell darrera d' aquella *Susagna*, que no té res de casta.

Croniquejant senzillament, cumplint nostra obligació, sense ficarnos en camisas d' *etzavaras*, parlarem somerament de la tal Exposició que, pot dirse d' ella, malaguanyat esforços que representa. L' haver sigut criticada descaradament antes de ser batejada, fa parlarnos aixís. Y consti que no arrepleguém sopars, ni invitacions: som dels de la *pela*.

Lo conjunt de la Exposició, resulta; detalladament, deixa molt que desitjar. La escultura s' endú la palma. Deixant apart una *Santa Isabel* massa gran y massa *expressiva*, un *Rey Joan II d' Aragó* massa *realista* y un *Marsilla* massa *desesperat*, nostres esculptors han *echado el resto* presentant obretas primorosas que passen la mà per la cara de las obrassas de fora terme qu' en lo Saló central s' aixecan per demunt de las altrás, encare que *La terra* ocupi 'l lloch de preferencia que ha d' ocupar, tant per son mérit com per son tamanyo.

Las Salas de pintura no engrescan als *amateurs*, al contrari; allí s' hi veuen intents ó conatos pictòrichs, mes que realisations.

D' ensá que s' ha declarat una lluyta á mort entre las dos escolas, la *conservadora* y la *revolucionaria*, las Bellas Arts n' han valgut de menos; porque ab la taleya de desvirtuarse mútuament fent forsas de flaqueza, acabarán per no tenir vida propia ó per arrastrarla raquítica la una y l' altra.

Ja se sab que la competencia, quan traspassa 'ls límits de lo corrent qu' es quan 'l despit la guía, perjudica á un y altre competidor: la proba es que, dintre la pintura, d' ensá qu' están en pugna 'ls *escolans* d' abdúas iglesias artísticas, la honra del art pictòrich queda á l' *ayguada* (com si diguéssim, aygualida) y 'l profit, *al oli*: al menos, aquí á casa nostra.

Donant una ullada als quadros de las set salas, lo visitant que s' hi fixi y no vagi armat de prevencions de cap mena, exclamará *inter se*:—¡Valga la bona intenció!—Realment y ab tota franquesa no podrá exclamar res mes.

Si 'l visitant antes de passejarse per las salas de pintura, s' ha enterat del *tolle-tolle* que s' ha promogut per haver sigut rebutjadas (diuhen) major número d' obras que las exposadas, se li acudirá aqueix pensament:—Si las obras carbassejadas son pitjors que aquestas, ó no tenim pintors ó 'n tenim massa.—Perque á nosaltres no 'ns costa res lo creure que 'l Jurat d' admissió va obrar ab tota llealtat al fer la tria: no volém fer judicis temeraris

No hi ha necessitat de que 'l bisturí de la crítica anatomisi cada obra pera ferse concepte de la importancia de la Exposició: avuy tothom es crítich, sense nombrament, ni falta que li fá; porque pera dir si una obra *pintada* es bona ó no, qualsevol té l' autorisació dels *Parés* d' escaleta que tant abundan.

Per aqueix motiu se sent á dir unánimament al sortir del Palau de Bellas Arts, que 'l *Passeig de Gracia*, tot y á las foscas, es d' un mérit clar; que *Un ball*, tot y sent de *patacada*, es molt distingit; que 'ls *jugadors*, tot y sent extrangerats 'ls tipos, son de ma mestra; que *Una melodia de Schubert*, tot y sent massa idealisada, es molt ar-mónica; aixís com que la *Vista de París* fá mal d' ulls; que las *Dugas donas* no engrescarán á ningú; que 'l *Pais* val molt més que la *Marina* (y no hauría de ser aixís, tractantse d' en *May farém*); que *Las taronjas* semblan

magranas; que 'Ls remers son acromats; que molts *Retratos* no ho son; que 'ls assumptos de molts quadros fan llástima per tots conceptes; *et sic de caeteris*.

En quant á las obras de la Secció estrangera, algú troba quadros que no 'ls entén, per lo mateix que son *extrangers*; respecte á las del Saló de la Reyna Regent qualsevol curt de vista apreciará mes quadros grans que grans quadros y que tenen molta historia; y ab referencia á lo exposat en las Salas de dreta y esquerra de á peu plá, la opinió general es que las *rajolas* hi fan un gran paper. Y... *tableau*.

La deficiencia, no obstant, que 's nota en lo conjunt de la tercera Exposició de Bellas Arts, es un motiu justificat pera que no mereixi tota mena d' elogis lo malaguanyat esfors, repetim, qué demostra? Es c'ar que no.

Enfreni 'l Modernisme lo seu afany inmoderat de volguerse imposar d' una manera absoluta á tots 'ls gustos y tradicions del Art, y la quarta Exposició que se celebri millorarà 'l cent per cent, lliure de tendencias qu' están renyidas, ara com ara, ab la serena de nostre Cel que no está per *boyras*. O sino .. *tampis*

*
*
*

Diálech de la setmana:

—Si aquell de las bombas del Liceo fos viu y hagués anat á Romea divendres passat, ¡pobres de nosaltres!

—¿Vols dir perque *La festa del blat* l' hauria tornat á engrescar?

—¡Ja ho crech! Veyent que 'n *Jaume*, cosí germá d' ell, es tot un mártir de las *salvadoras* ideas anarquistas!

—¡Ja es tot un atreviment posar á las taulas un argument tan *petarderol*!

—Es lo que havia de ser: després d' *En Pólvora* havia de venir *En Dinamita*: l' autor volia assegurar la seva fama á proba de bomba, pró...

—Pró se li ha reventat la bomba al posar loch á la metxa.

—Y no se 'n va faltar gayre per' quedarhi reventat ell y tot: bastant descalabrat 'n vá eixir.

—Qui 'l fa ser tan temerari!

PEPET DEL CARRIL.

C A R T A

A uns amichs, periodistas d' afició

ESTIMADÍSSIMS companys qu' escribiu *La Llapidera*: Ab satisfacció sincera he sabut vostres afanys, per dotar á Taradell d' un setmanari festiu .. Y... ¡Deu fassi que 'n surtiu sense deixarhi la pell! La experiéncia m' ha ensenyat; y si algú creu ordinari y fácil fe un setmanari... ¡no 'n va poch d' equivocatl... ¡Y tal com hi val! Exigeix un periódich moltes cosas tan difícils y costosas... ¡que francament, n' hi ha un feix! En primé lloch; un senyor amable, sensat y atent, qu' ab clar judici y talent actúhi de director... Qual senyor grave y formal, del modo qu' está 'l país, no 's troba aixís com aixís... ¡ni que 's busqui ab un fanall!... Després, també es necessari tení un cos de redacció, alló que 's diu de *mistó*... ¡qu' acrediti 'l setmanari! Y aquets redactors *tranquils*, y ab una sombra *hasta allá* ¡necessari es confessá que no se 'n troban ni 'ls mils!... puig hi vist casi bè en totas las redaccions, per desgracia, per cada escriptor ab gracia... ¡quatre carbassóns ab potas!... Donchs *bueno*; quan s' han trobat aquets elements preciosos, com son redactors xistosos y directó espavilat. ¿creuen que podrá ja viure lo periódich?... Donchs van mal. Falta encare 'l principal...

¡Quartos y ganas d' escriure! Quartos, perque si no 'n tenen, ni sols podrán comensar y 'ls impresors, per cobrar lab promesas no s' hi entenen! Las ganas d' escriure, son d' una importancia molt gran... puig sens' ellas .. sols farán algún escrit toca-son... Y si 'ls travalls surten *mansos* contin al periódich mort... ¡Que 'l públich vol menjá fort y no s' entén de romansos! Mes... ¡endevant! Suposém que 'ls redactors 's desviuhen, en fer bó tot lo qu' escriuhen y que per quartos no estém. ¿Qué s' han acabat ja, pensan, los mal-de-caps, eh?... Donchs bé.. Ara jo, 'ls demostraré qu' aquí 'ls mal-de-caps comensan.. S' ha de buscá un impressor que tingui bon material y qu' en ser sempre puntual hi tingui molt pundonor. Puig si 's troba algún *panoli* d' aquells que van ab catxassa, y 'l periódich 's retrassa... ¡poden dir qu' han begut oli! Quan la imprenta s' ha trobat s' ha d' untar als maquinistas, al corrector y als caixistas, ab algun puro triat... Y ab tot y aixó, 'ls dibuixets semblan al fi pasteradas. . y al text surten tals erradas que 'ls deixan *blaus*, muts y frets. Pró *en fin* .. Ja tenim periódich y á la venda ja 'l posém... Com qu' ab guanyar no hi pensém 'l preu es módich ¡molt módich! Y vinga buscá paradas kioskos y aparadors y us reben 'ls venedors,

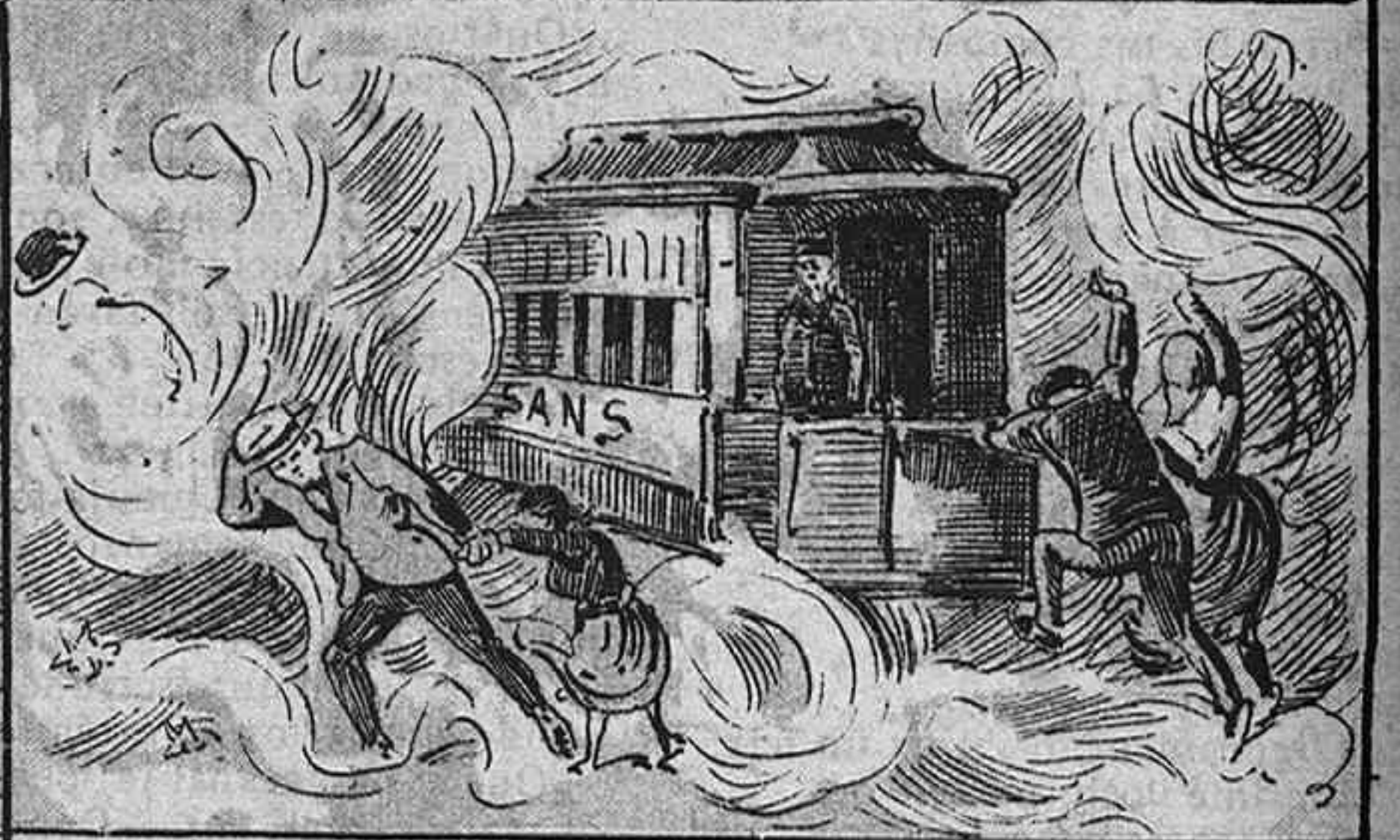
ab las dents tan esmoladas que volen per accedí á la venda, un cent per cent. ¡Us esquilan de valent pró teniu de sucumbi! Després als corresponssa's feu remesas per correu y 'l rébrelas no 'ls sab greu, pró .. ¡no parlan may dels rals! Son molts d' ells, tipos *tranquils* que per ferlos da 'ls dinés... ¡heu d' enviarlos cada més la *pareca* de civils! Y no s' acaba aquí encara lo patir. Si parleu clar d' algú, vos vindrán á dar un seguit de cops de vara Y si al Govern critiqueu, alegant que se l' insulta ve 'l fiscal y us clava multa ó us fá lligá un grillò al peu. Aquí teniu un grapat d' inconvenients de molt pés, pró 'n queda un encare, qu' es mes pelut que 'ls que hi citat Ell fa caure als mes valents y fa que 'l mes viu s' ofegui. Y es... que 'l públich 's retregui de gastá 'ls deu *sentiments* Ell es lo qui dona 'l motllo... obrant sempre al seu antoig... Diuhen que té arrels de boig... ¡Veyám, donchs, qui 'l posa á rotllo

.....

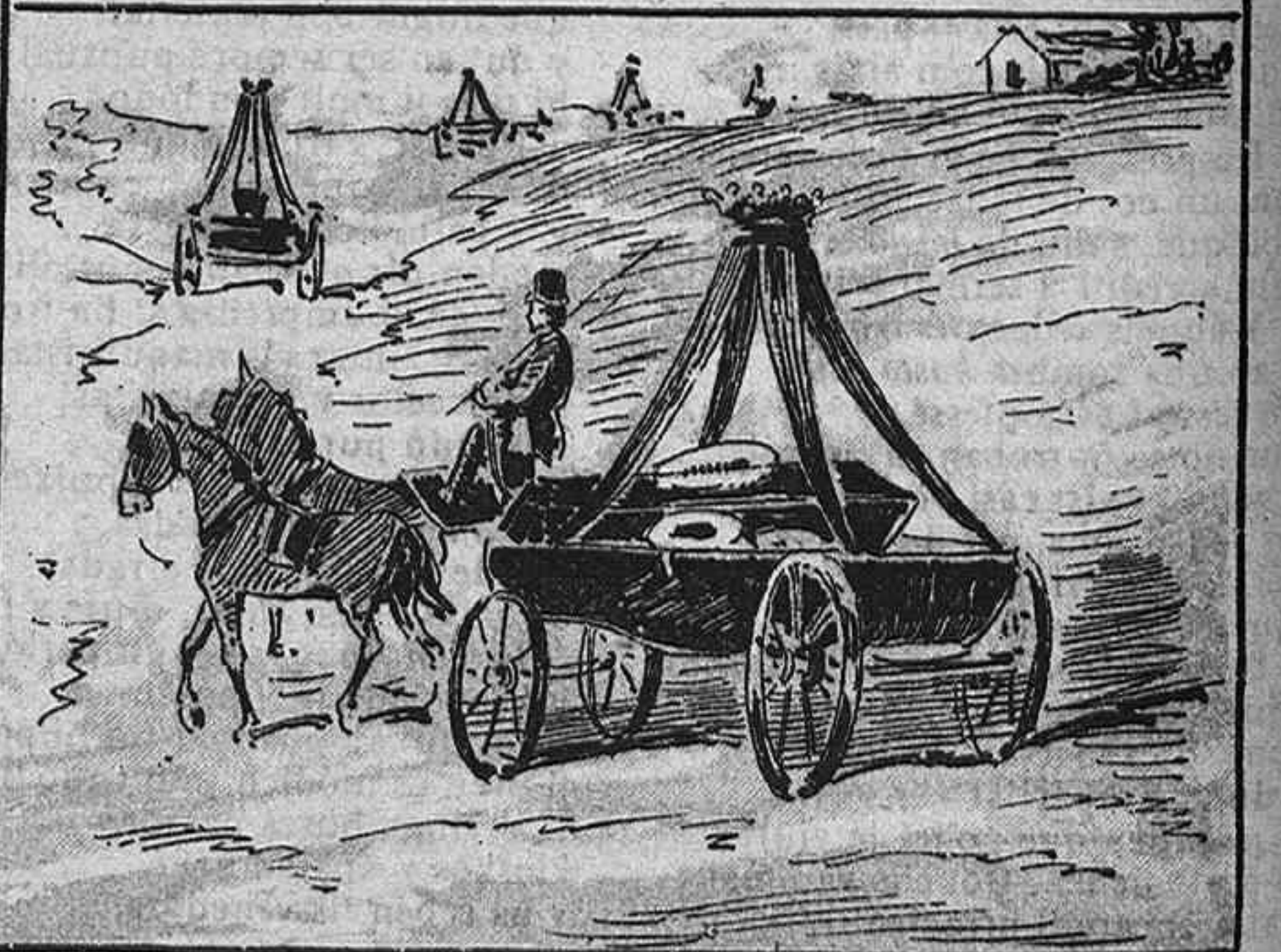
Aquí teniu anotadas las penas del periodista ¡y consti qu' eixa revista no es de las mes acabadas! Jo lo mal, no sè en qu' estriba sols us diré ab veu sincera; si us surt bè *La Llapidera* ¡Ja us dono l' *alternativa*!

M. RIUSEC.

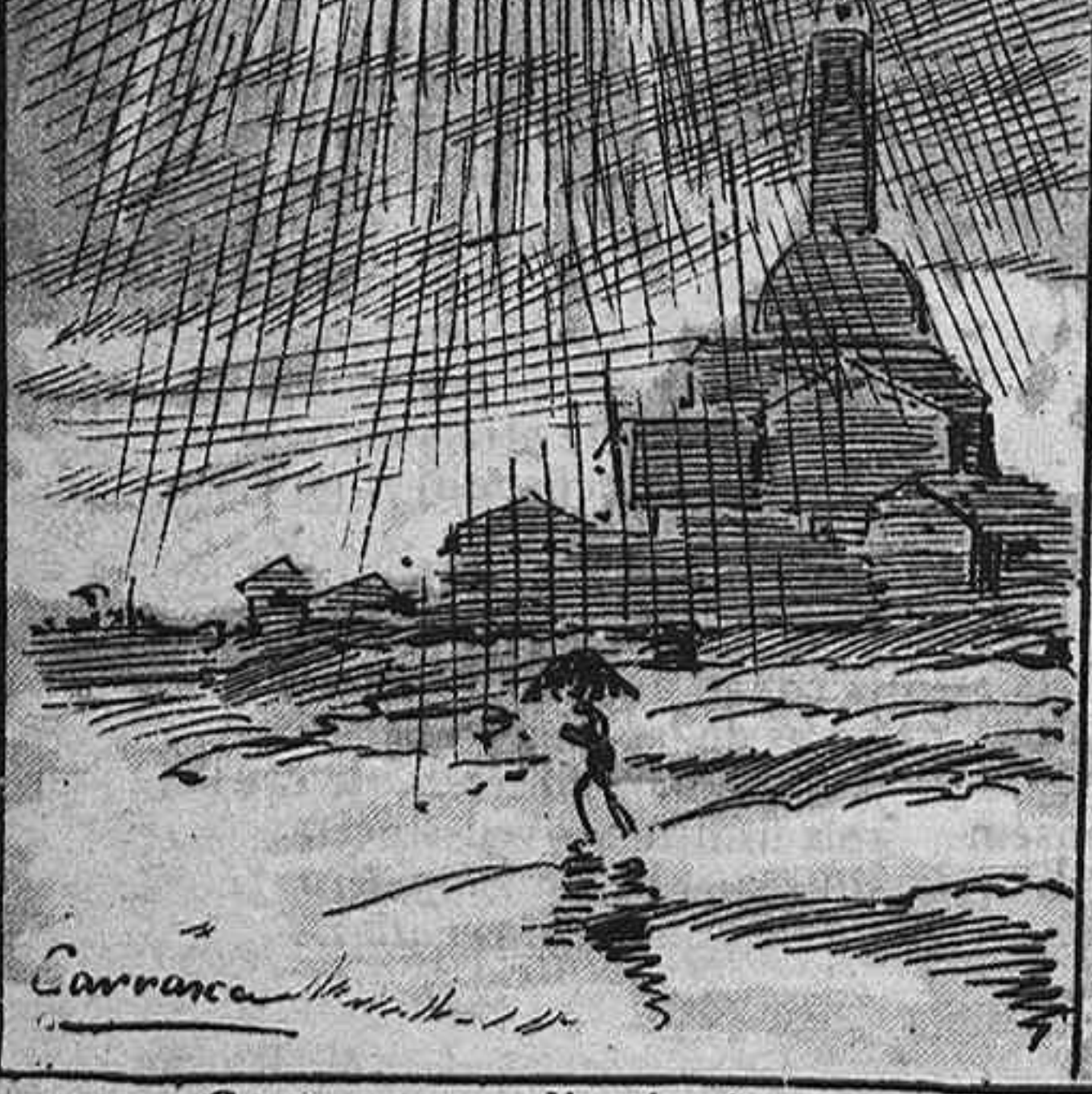
LA TOMASA
COSAS DE SANS

Alguns patirán del fetje,
altres cegos quedarán.

y 'ls débils y malaltissos
en cotxe 's passejarán.

Com que per disminuir gastos
s' ha suprimit lo regá,
si del cel no ho remedían

(c) Ministeri de l'Interior. **¿quién sabe lo que pasará?**

Carranca

UN ARTISTA CARBASSEJAT

—Quan vegi 'l Jurat mon quadro, de segur queda admirat, perque es un Jurat conforme aqueix escullit Jurat.

Lo Jurat, qu' es un tanoca, l' ha refusat ab mal tò. ¡Bè m' ho podia dí' avants que no volia res bói

Una invitació per l' amor de Deu

Lo dematí del dijous passat, lo senyor Llorens va ferse un tip de corre.

Ensopegant aquí, topant allà, atropellant als transeunts que á son pas se posavan, va caminar mitj Barcelona.

—¡Mussol!—li cridava un senyor qu' havia rebut una trepitjada—¿que té 'ls ulls al clatell?

Y 'l senyor Llorens, sense, tombarse sisquera, continuava la seva precipitada marxa.

—¡Gamarús!—afegia un altre—si ha d' avisar á la llevadora, cridila per teléfono, que la tindrà mes promptel

—¡No li digueu res, que se li deu haver escapat la dona!—exclamava un paleta.

—¡Cá!—observava un manobre—es que volen agafarlo perque va robar un pá de nou lliuras.

Y 'l senyor Llorens, com si no tingués orelles, no 's deturava per' contestar als qu' ab mes ò menos motiu l' insultavan, y cada moment movia ab mes llestesa las sevas infatigables camas.

Qui 'l prenia per un quefe de bombers ansiós d' arribar al lloch del incendi; qui, per un *andarin* d' aquets qu' á fi de recullir uns quants centimets, van voltant una *manzana*; qui, per un marit carinyós que trobantse en lo treball havia rebut la noticia de que la seva companyera agonitzava; qui, per un boig rematat qu' havia lograt escaparse.

Tothom hi deya la seva; pero, la vritat es, que ningú sabia de que 's tractava.

Jo, qu' anava peresosament sentat en lo imperial de un tranvía, al veure al senyor Llorens devant del Liceo, regalantli la suhor cara avall y donant mostrars de gran agitació, vaig pensar que 's dirigía á cá 'l apotecari, per un malalt de cuydado.

Quan lo senyor Llorens va fixarse en mí, va dir-me cridant, desde 'l passeig central:—¡Senyor Fulano; baixi, no s' entretingui!

—¿Qué passa?—vaig preguntarli esverat, tement que no s' hagués calat foch á casa.

—¡Baixi, que convé!

Un cop vaig ser á baix, lo senyor Llorens va exclamar, donantme una brutal abressada:—Vosté es la meva salvació! ¡Vosté será 'l meu segon pare!

—¿Lo seu segon!... ¿Que li succeheix? ¡Me posa en ansial

—¡Ah, si vosté ho sabia! Ja fá tres horas que corro infructuosament.

—Bueno ¿y qué?

—Ara es la una. ¡La una! ¿Ho ha sentit bé?

—Si, senyor, y ab un' altra, serán las dos.

—¡Justament: las dos! Y la ceremonia es á dos quarts de quatre. Lo qual vol dir que no mes nos quedan dos horas y mitja. Y encare haig de dinar, vestirme y anar á cá 'l barber... y ella encare s' ha d' acabar lo vestit.

—¡Ah, vamos; com que 'l seu pare es mort no pot acompanyarlo, y...

—¡Qu' al cel siga!

—Y desitja que jo li fassi de segon pare en l' acte de la boda. Si després hi ha tech no hi tinch cap inconvenient.

—Pero ¿de quina boda parla?

—Es una suposició meva ¿No va á casarse vosté?

—¡Ay fill meu, ja fa vint anys y sis días que vaig caure al parany. Precisament, si hi corregut tot aquet dematí com un ximple ha sigut per ella, per la dona, que vol anarhi.

—Pero ¿ahont vol anar?

—Vol anar á fer... ¿que ho sé jo 'l que vol anar á fer? ¡Lo tonto, veliaquí! Vol anar á la inauguració de la Exposició de Bellas Arts.

—¡Ah! caramba, caramba...

—Sí, senyor.

—Bé, home, bé...

—Sí, senyor. Pero per anarhi 'ns fan falta las invitacions.

—¡Ah! caramba caramba...

—Sí, senyor, per xó li he dit que baixés, que convenía.

—Vamos, que li convenía á vosté.

—Aixó mateix.

—Obtenir invitacions es cosa senzilla.

—No ho cregui, van molt buscadas. Hi anat á veure un municipal qu' ara está de punt als quatre cantóns del Call, que la seva dona 'ns va donar alguna mamada al noy petit, y m' ha contestat que no 'n tenia cap ¿Y sab lo que m' ha dit un arcalde de barri, conegut? Que á n' ell li havian exigit qu' ajudés als portérs á pendre las invitacions á l' hora de la *fuga*, y que després 'l deixarian entrar á veure la Exposició.

—¿Y no n' ha demanat á cap burot ni á cap del carretó?

—Hi cregut que fora inútil. Tota aquesta gent del Municipi sembla que tingui un rey al cos. Si vosté no pot servirme, ho hauré de deixar corre. ¡Oh, y l' escándol que 'm mourá la meva dona!...

—Donchs, senyor meu, no puch servirlo; no puch ferli de segon pare...

—¡Verge Santíssima! ¿Es dir que tampoch en té?

—Si, senyor, en tinch tres: una per mí, una per la esposa y l' altra per la sogra.

—Escolti ¿que no 'ns podriam arreglar d' una manera?

—Digui.

—Avuy hi podriam anar la dona y jo, y una cunyada que també té ganas de visitarla, ab las invitacions de vosté.. Y quan hi hagi un' altra inauguració, jo ja miraré d' obtenirli tarjetas per medi del municipal y l' arcalde de barri.

—Com se veu que vosté no sab qui es la meva sogra. Si avuy no la portava á la Exposició, no deixaria ni un plat senser. Precisament li han dit que hi ha molts pinturas de la nova escola, y per

aquets quadros hi té un deliri, perquè li recordan aquells bonichs paisatges que pintaven los nostres avis en los seus menjadors y en las platas de la escarola. ¡Calculi!

—¡Estém perduts!

—No ho cregui. Diu que vendrán entradas á pesseta.

—¡Tambè las podrian posar á duro! Aixó no té cap gracia. No sent d' *arrós* no hi anirém.

—

Jo nó sé lo senyor Llorens com se las va compondre, pero lo cert es que vaig trobarlo quan

Un teixidó á la má

¡QUI m' ho haguès hagut de dí tres ó quatre anys endarrera que 'm trobés d' eixa manera, sense treball de teixí. Tinch dalit; vull treballá, y en cap casa trobo feyna; tinch arreconada l' eyna no recordo 'l temps que fá. ¡Ay, teler de mas entranyas, company de pena y fatigas!... ¡qu' haig de ferne de tú, digas?... ¡S' han acabat tas hassanyas! No 'm sentirás mès cantar, ni xiulá la llensadora. Ja n' ha arribat la tev' hora, no hi ha mès... t' haig d' astellar. Haig de ferne deu mil trossos de tú, mon company lleal; mes, cada cop de destrá, semblará que 'm trenqui 'ls ossos. Si bé per tú la campana á morts no podrá tocá, per mi molt poch tardará puig ja estich mitj mort de gana.

NOY DE LA PEGA.

Qüento

Un pobre vellet que tot just s' aguantava, anava de poble en poble demanant una almoyna, per amor de Deu.

EXTRACTES

PRINCIPAL

Exit franch ha obtingut *Currita Alborno* obra acomodada al teatro per los escriptors Joan Torrendell y P. Gil de la novela *Pequeñeces* del Pare Coloma.

Molt sentim no poder disposar de més espay en la present setmana pera ferne una critica deguda é imparcial, ja que la importancia de la obra s' ho mereix, pero sols dirém que la obra val molt, que son argument se fa sumament interessant y que sas bellesas y pensaments son innumerables.

En la execució s' hi distingí la Sra. Tubau que fá una verdadera creació de la protagonista y també los Srs. Vallés y Sala-Julien en los de Diógenes y marqués de Villamelón respectivament. Las damas de la companyia vesteixen molt elegantment. Llástima que l' aparato escénich no cooperi dignament, puig no está á la altura de nostre primer teatro.

sortía de la Exposició, ab la seva senyora.

—¿Qué li ha semblat?—vaig preguntarli.

—Vol que li sigui franch—va contestarme—per' fernos sentir quatre pessas musicals y veure uns quants quadros, valia mes que no 'ns invitessin. Jo 'm pensava que 'ns darian brenar.

Y després enrahonantme á cau d' orella, per pór de que 'l sentís la meva sogra, va dirme:

—Ja m' hi fixat en las pinturas qu' agradan á la seva mamá política. ¡Trobo qu' ho faria millor la criada de casa!

A. GUASCH TOMBAS.

—¡Ave María!... ¿Qui hi ha assí?... ¡Una gracia de caritat per' un pobret besavi que no té pare ni mare!

—¿Que no teniu pare ni mare?

—¡Ay, senyor, ja fa molt temps!

—Y donchs, ¿qué teniu?

—¿Qué voleu que tingui, pobre de mí? A Barcelona, una casa al carrer de Montalegre, un' altra al carrer del Carme, ab un llarch passatge que surt al del Hospital, y després...

—¿Y després, encare demaneu caritat?

—Encare no us hi dit que posseheixo una gran torre entre mitj de cá 'n Tunis y Montjuich, qu' está tota voltada de gloriets atestadas d' habitants, que en ma vida hi vist gent mes quieta, tranquila y de mes bona pasta.

—¡Me sembla que per aquells voltants alló deu ésser molt desert!

—¡Sempre es prou concorregut!... ¿y de cotxes?... no 'n parlém; la mar!

—¿Cotxes, diheu?...

—¡Y está clá... 'ls cotxes dels morts!

ABELARDO COMA.

Epígrama

—¿Que no ho sab senyor Canóns? ha mort lo senyor Feliu.

—¡Pobre, home!

—¿Pobre home, diu?

¡Si ha deixat quatre millóns!

GONNELLA POÈTICH.

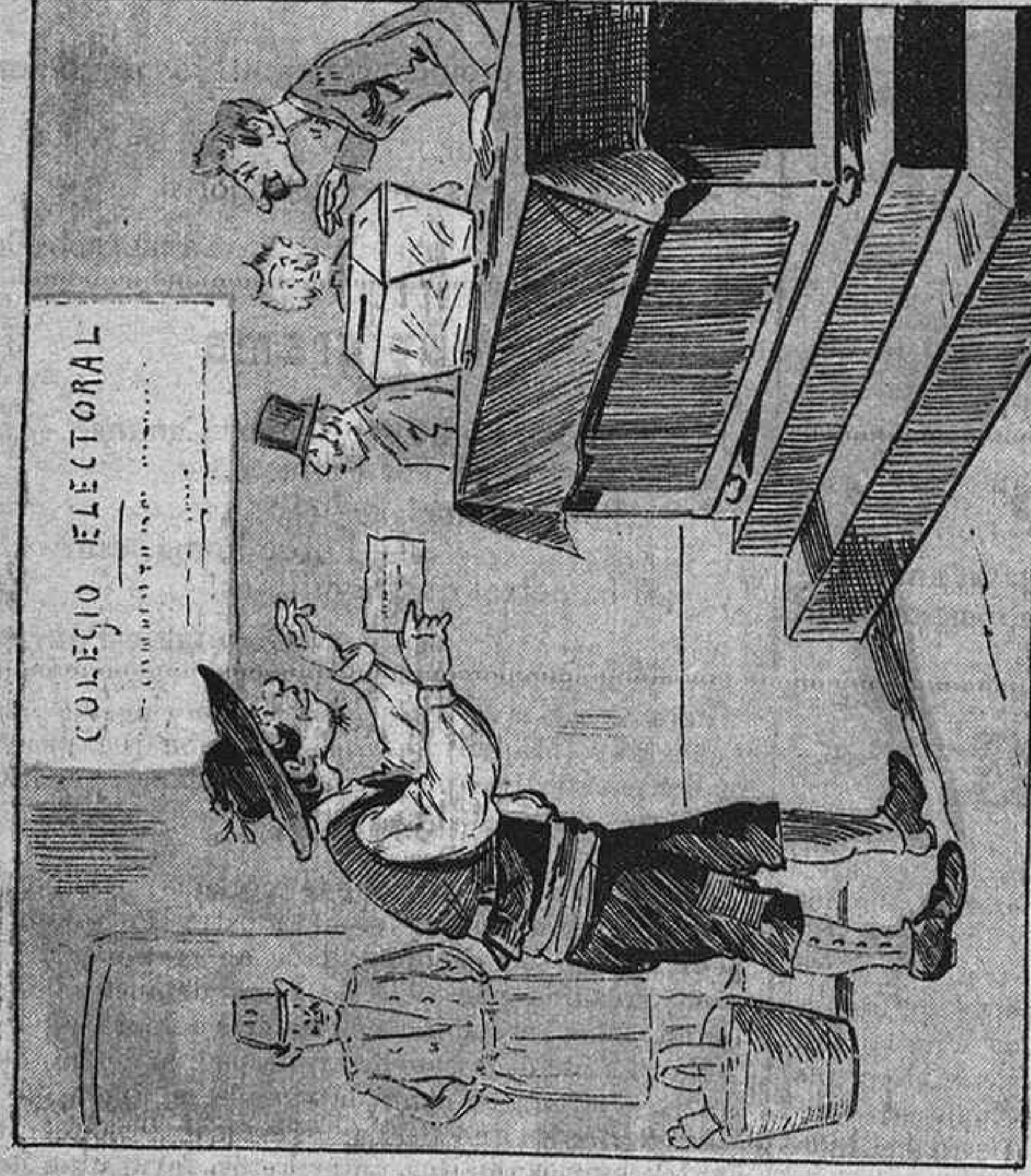
Pera ahir estava anunciat l' estreno de la comedia de Echegaray (Miquel) *La bicicleta*. Se veu que l' *sport* velocipédich está d' alta que ja comensa á imperar en lo teatro.

LICEO

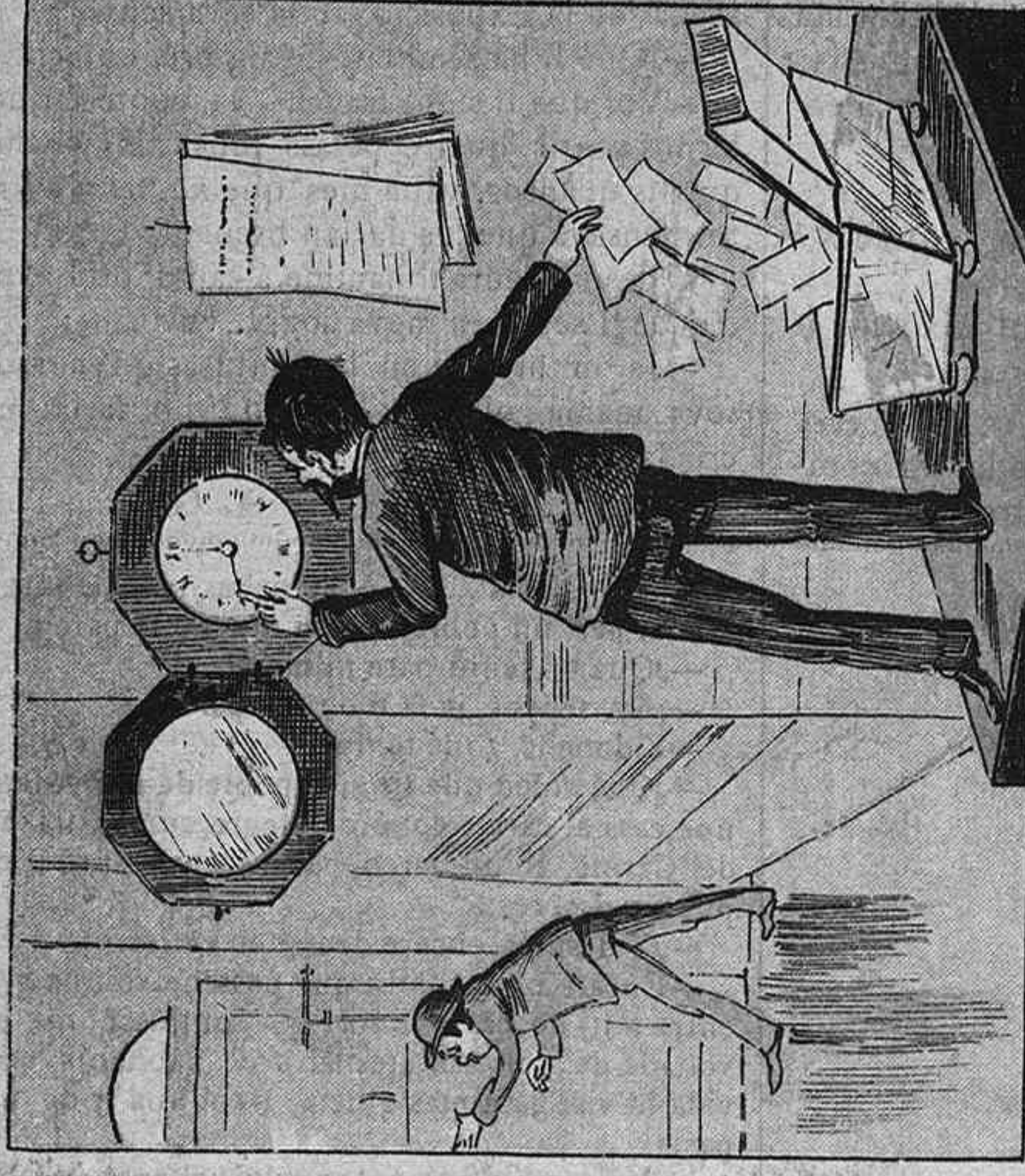
Las moltas simpatias que té lograas entre nosaltres la eminent Tetrassini ne siguié mostra la funció de despedida, puig se veje obsequiada ab regalos y fou la escena invadida per ríchs *bouquets*, demostració sols tributada á las verdaderas eminaencias del art.

En la funció de benefici y despedida del notable mestre Campanini, se cantá la grandiosa ópera de Meyerbeer *Il Profeta* que per las extraordinarias facultats que son necessarias en los intérpretes, feya que de molts anys no s' hagués cantat en nostre gran teatro.

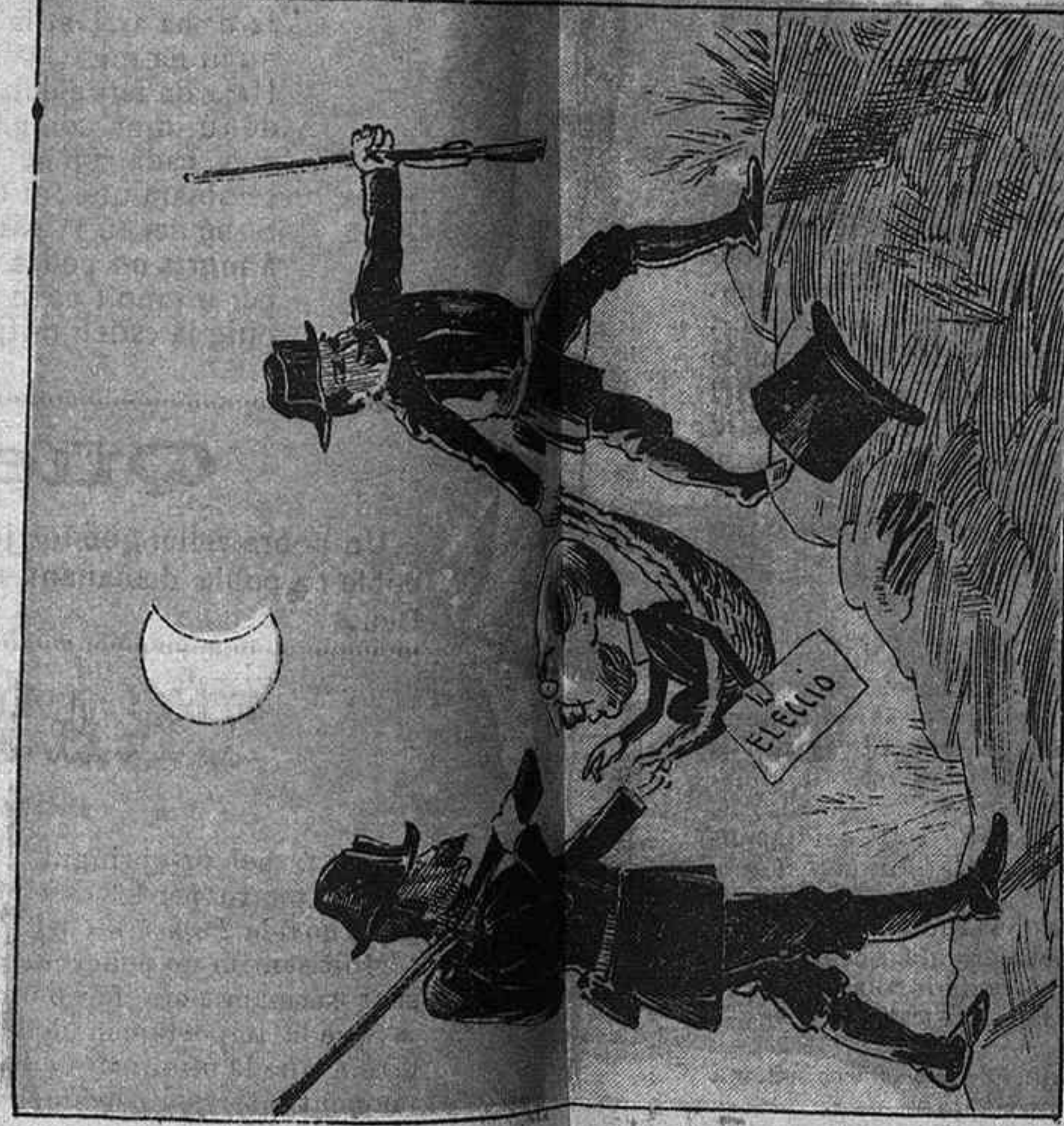
En la present temporada ha tingut als celebrats contract Fabbri y tenor Mariacher, que abdós artistas sortiren victoriosament de son comés, obtenint calurosos aplausos en los trossos mes culminants de la obra y principalment en los dos últims actes, que son de verdadera proba.

MADRID. — Diga V. ¿cómo se llama?
— Pus... ¡ah, sí: ya macuerdu! Soy Tiniente coronel con mandu del ejército de tropa, mayormente!

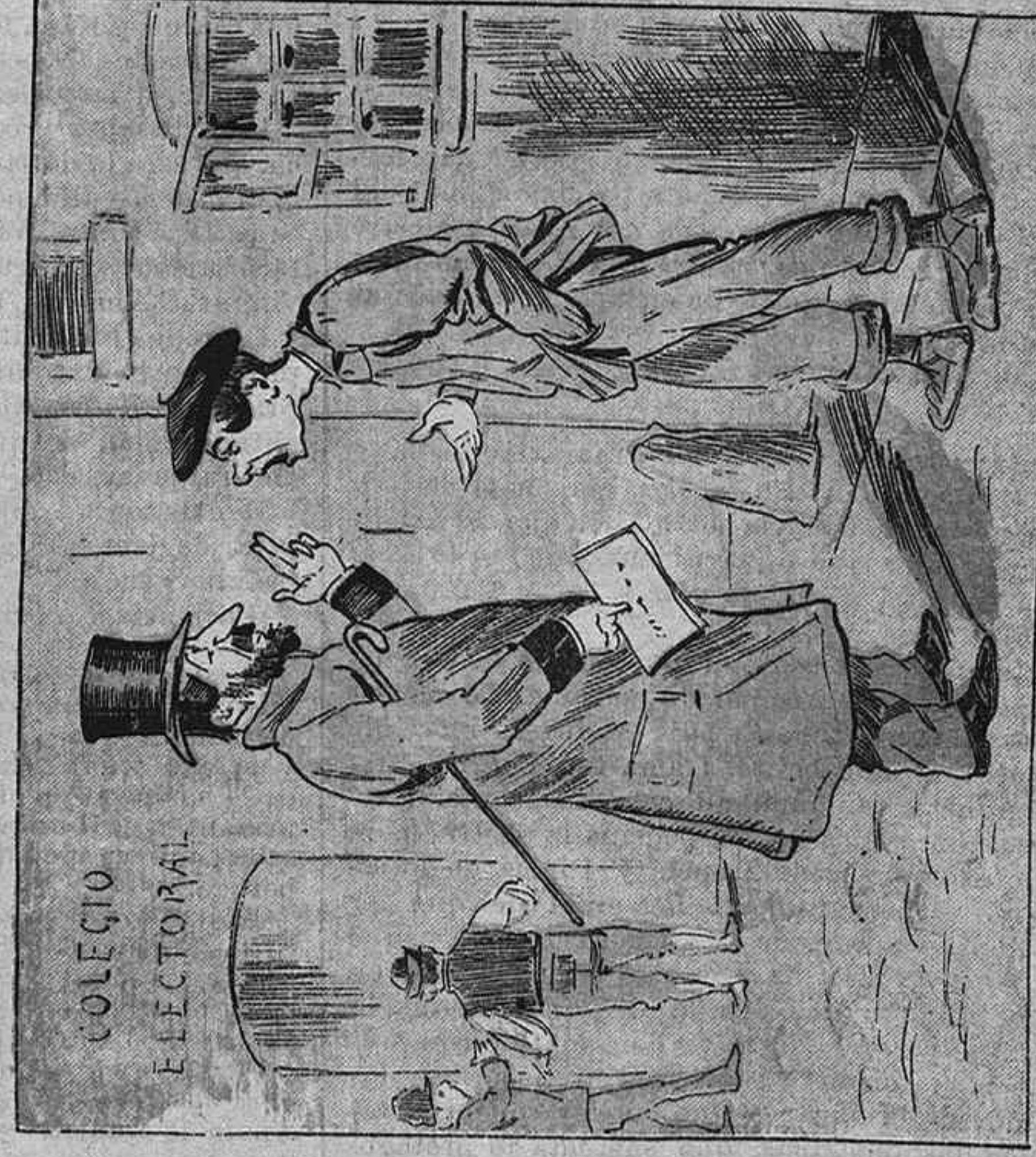
VILANOVA. Recepta. A las 7 del mati se fan corre las minuterias fins á las 8; s' ompla l' urna, obran la porta y aixís la feyna queda mitj feta quan se presentan los electors.

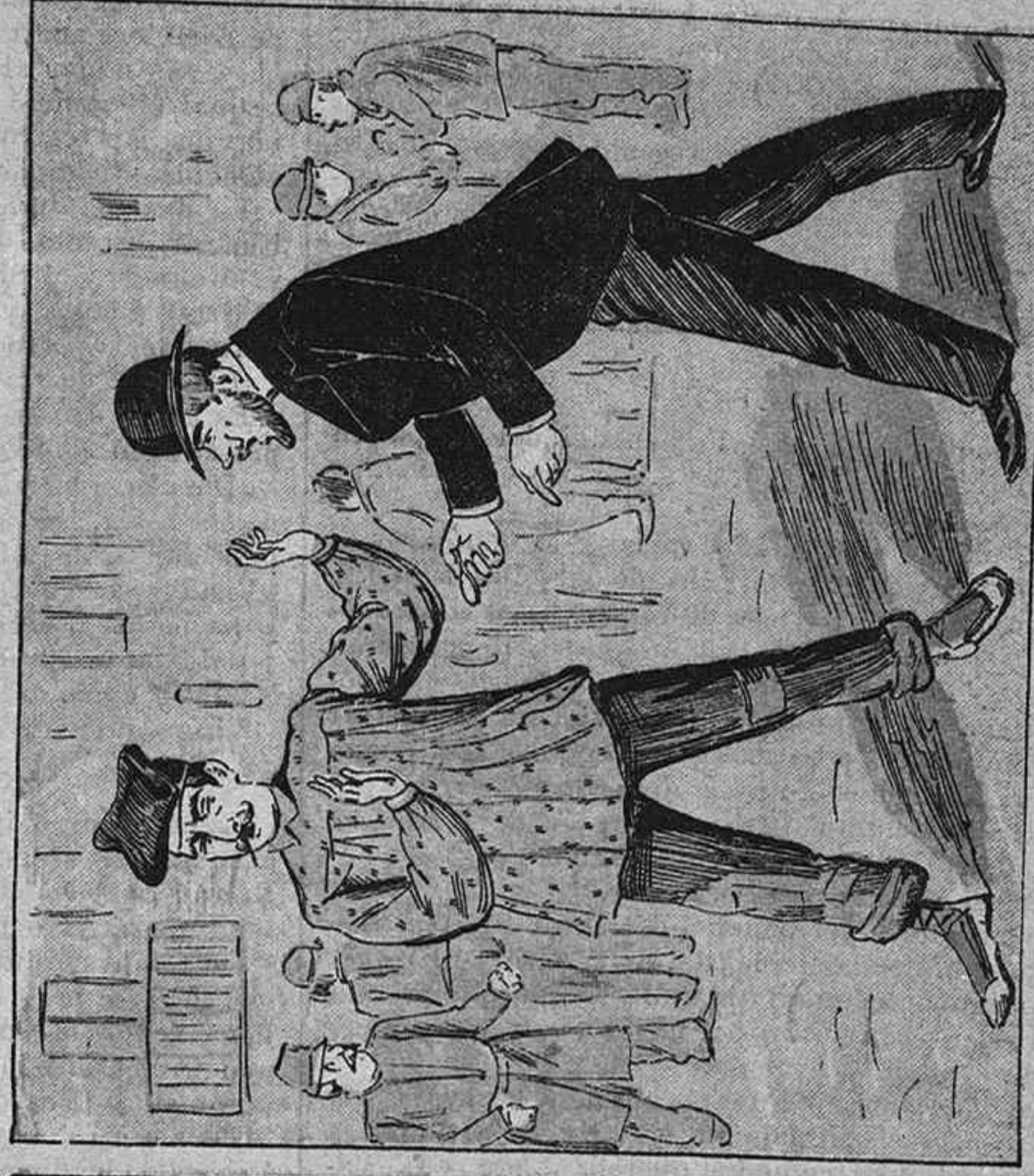
VENDRELL. Segona edició de *La fugida d' Egipte*.

DEL VENDRELL A BARCELONA. — ¡A veule: que 'm toquin ale! ¡Que 'm toquin! ¡¡Ganapias, vaya una glacial! ¡Pegalme pelque 'm veuhen mez petit!

MADRID. — Págueme cuatro pesetas y soy capaz, si V. quiere, de votar por Maceo treinta veces en todos los colegios de Madrid.

GRACIA. — ¡Vuyt duros! ¡A mi no 'm compra ningú! Miri: soch un infelís manobra y encare sense feyna...pró ni per vuyt, ni per vuyt mil soch traydor a la conciençial! ¡Aixís ho fém: ¡s catalans!

Lo mestre Campanini, portà á la orquesta y massas ab la maestria en ell reconeguda, mereixent 'ls honors de la repetició 'l grandios concertant del primer acte y la solemne marxa del quart.

S'ha donat algunas altras representacions de *Il Profeta* aixís com també de *Falstaff* baix la direcció del mestre Acerbi, logrant també lo mateix ajust de son predecessor, per lo que ha obtingut grans aplausos.

Tocan á son terme las funcions de manera que diumenje próxim tindrá lloch la última funció de temporada.

NOVETATS

Completament plé se veje lo benefici del simpálich Montero, lo que proba las moltas simpatias que té entre los concurrents al teatro.

Lo programa qu'escullí, á lo variat s'hi deu haver d'anyadir que sigué del complert agrado del públich, ja que foren molt aplaudits lo saynete de Vilanova *Las bodas de 'n Cirilo*, la antigua comedia *Maruja* en que se hi distingiren la Sra. Mena y lo Sr. Parreño, *¿Como está el arte?* apropósit original del Sr. Montero y que servi pera demostrar las poch comuns dots artisticas que dit actor-autor posseheix y per fi la sarsuela *Lo somni de la Ignocencia*, que obtingué perfecte desempenyo per lo *pare de la criatura* (autor de la obra) Sr. Colomer y del beneficiat.

De regalos en lo seu *camerino*, la mar.

Dilluns y ab motiu del benefici del actor Sr. Tressols, s'estrená lo monólech original del Sr. Ventura *¡Aixequeu lo teló!* que sigué sumament aplaudit, tenint que presentarse al prosceni son autor per haver sigut demanat ab insistencia.

Pera avuy l'escéntrich Fuentes anuncia la seva *serata d'onore* ab espectacle sumament variat y de xirinola, ja que hi haurá: saynete, comedia, opereta ... etc., etc. Vaginthi que 'ns sembla que 's trencarán de riure.

Pera demá anuncian lo seu los porters y acomodadors ab lo drama *Roger Laroque* y sabém se prepara pera dissapte de la próxima setmana, 9 de Maig, lo de la notable primera actriu de carácter Sra. Palá, ab *menú* granat, formantne part l'estreno de un saynete lirich, original del festiu escriptor Sr. Pous ab música del reputat mestre Sr. Ferrer, titulat *Los encantos de Sant Antoni*, presentantse ab la deguda propietat, ja que s'ha encarregat lo decorat al escenógrafo Sr. Ballera.

Augurém un verdader plé.

ROMEA

Pensavam fer revista apart del drama, comedia ó tragedia de Guimerá *La festa del blat*, pero hem desistit de donarli aquesta importancia per lo poch que 'ns halagá la obra, tan per son asquerós argument, com per lo escás acert que ha tingut l'autor de *Mar y Cel* en sa darre-ra producció.

Fa algun temps que observém que l'estre de Guimerá va de *capa caída* com se sol dir, pero ara hem vist palpable nostre presentiment, puig se 'ns fá increíble que argument tan descabellat, trama tan pueril é ignoscenta, llenguatge tan repulsiu com insustancial, escenas cómicas tan porcas—y dispensins la frasse—com innecesarias (exemple la de Manela y Dimas en lo sogón acte) etc., etc., hagin sortit del magí del que per alguns era lo Shakespeare de la escena catalana y que ara ab *La festa del blat* ha semblat ser un intrús en lo teatro ó be un fanálich d'una idea que mereix lo despreci de tota persona digna y honrada; no comperent com nostra primera autoritat civil permet las representacions de la obra, ja que de lley son privadas terminantment las doctrinas que sustenta lo protagonista y que logran arrelarse en casi tots los personatjes de la obra de la producció que 'ns ocupa.

De cap manera perdoném l'atreviment de presentar en un de nostres teatros, assumpto que fa revivar lo recort amarch y dolorós d'un acte que produhí tantas ignocentas victimas.

La nit del estreno, estant la majoria dels espectadors de complert acort ab nostre pensament, al final de la obra van donar al Sr. Guimerá una llissó, en vista de la qual creyam no s'hauria repetit *La festa del blat*, puig may en cap teatro haviam sentit paraulas tan *fortas* ni atrevidas dirigidas á autors y empresa.

La execució que á l'obra donaren los artistas sigué bastant discreta, distingintse en gran manera la senyora Monner y 'l Sr. Borrás, secundantlos ab molt acert la Srta. Planas, y 'ls Srs. Soler, Santolaria, Capdevila Fernández y Llano.

¡Llástima de treball!

Es tan l'*éxit* (sic) qu'ha lograt, que á la segona representació sols vejerem tres palcos ocupats.

¿Donchs, que fan aquets alabarderos renaixensos-ateneistas? Ala, á gratarse la butxaca, y omplir lo teatro pera dar incens al seu... Deu.

Vista la poca acceptació que ha tingut la obra, sabém que s'ha posat ja en estudi una comedia en tres actes del reputat autor dramálich don Pere Reig Fiol, titulada: *Amunt y Crits*, de la que 'n tenim molt bonas noticias.

Vinga, donchs, *Amunt y crits*, y fora asquerosas *Festas del blat*.

TIVOLI

La companyia infantil del mestre Bosch 'ns ha donat algunas representacions de la célebre ópera del mestre Bretón *La Dolores* y, en vritat, es massa obra pera artistas tan *liliputs*. Aixó no vol dir que lo treball del mestre hagi sigut temps perdut, molt al contrari, puig ha resultat un *tour de force* molt superior á lo que era de esperar, fentse mere xedors de los nùtrits aplausos que obtingueren la nena Anguita y lo nen Fernández, encarregats de la protagonista y Lázaro respectivament.

Pera avuy s'anuncia lo despido de la companyia, que á causa de la dispersió que ha suferit, ha quedat poch menos que en quadro, fentse sumament impossible continuar las representacions hasta que obtingui lo refors degut pera posar variat repertori.

Pera dissapte próxim, ja s'anuncia nova *troupe* artistica, que será la de sarsuela catalana y castellana que dirigeix lo Sr. Valldeperas y de la que 'n forman part las Sras. D'Aponte, Viada y Franch y lo tenor Garcin ventatjosament conegut de nostre públich y recientment vingut d'América, ahont hi ha obtingut grans ovacions.

Entre los propósits de la nova temporada, hi figuran lo presentar lo extraordinariament aplaudit espectacle del Sr. Roure *Matrimonis á Montserrat* y posar los preus que d'antich regian en aquet teatro, aixó es lo incompreensible de l'ral la entrada.

Donats tan acertats pensaments, nos sembla que ja farán petar de dents á alguna empresa que 's preparava pera lo próxim istiu.

¡Paciencia y á pendre tila!

CATALUNYA

Desde la *desaparició* del notable Frégoli, ha anat minvant la concurrencia de un modo molt extraordinari, de manera que si la Empresa no procura obras novas y de éxit (res de estrenos com *La viuda González*) y no busca la manera que las tiples no s'*encostipin* tan sovint, privant per tal motiu de la variació, que resulta indispensable, preveyém á dit teatro una vida lánguida y desesperada.

Molta part de la setmana s'ha trobat indisposta la tiple Srta. Fuertes de Valdealde (aquet percans, observém li repeteix á menut) y ella ha sigut causa de la anarquia que s'ha observat en lo cartell, y de las mostras de disgust entre los concurrents.

Pera avuy s'anuncia l'estreno de *El coche correo* última obra de Chueca y que s'está representant en lo teatro Apolo de Madrit.

GRAN-VIA

Ahir degué tenir lloch lo benefici del director de la companyia Sr. Güell ab tan extraordinari programa, que ell sol bastava pera omplir lo teatro, si las simpatias que té logradas l'amich Bruno no 'l fessin digne de tal distinció.

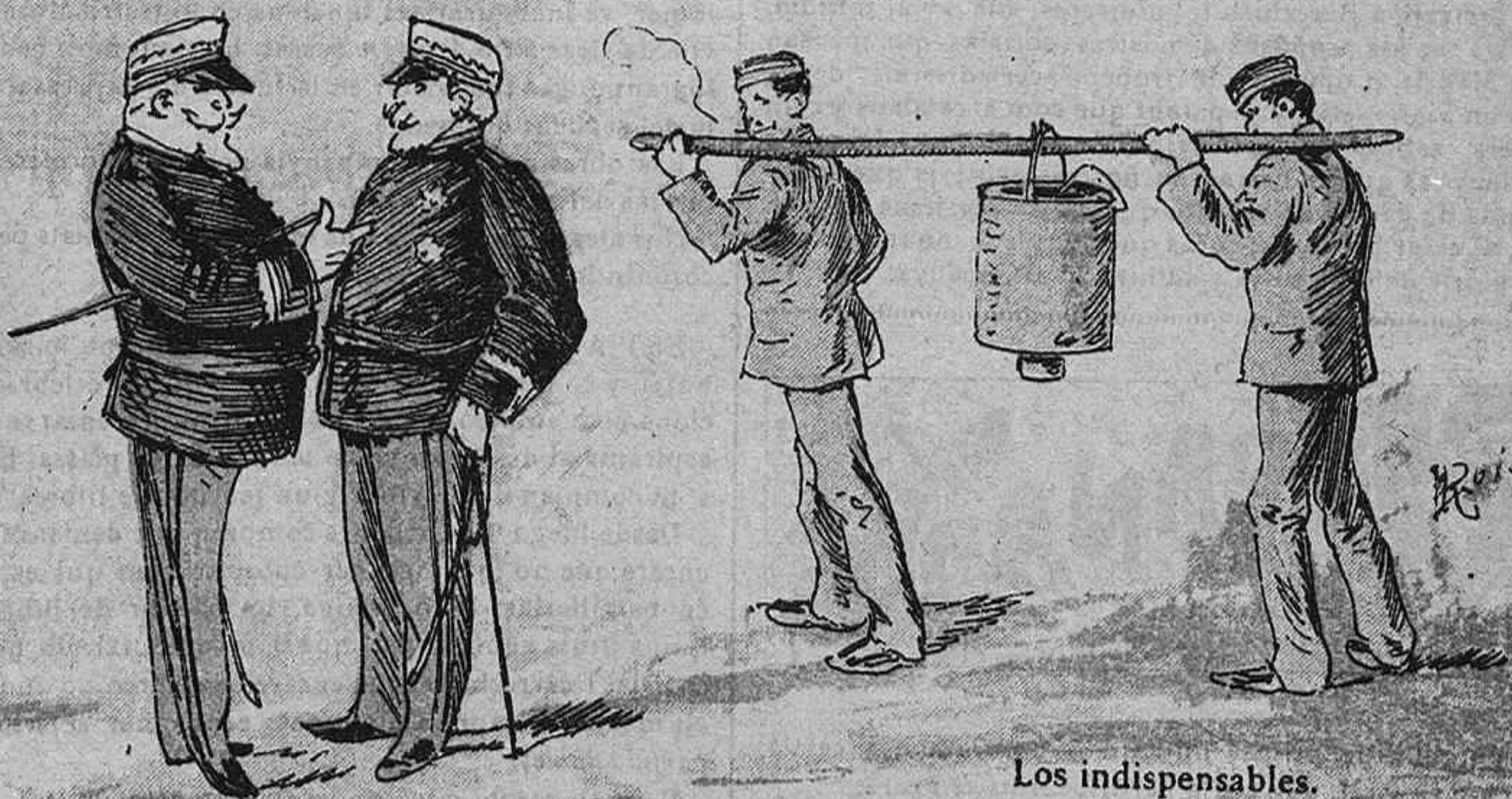
UN CÓMICH RETIRAT.

GUERREROS

—Avants de marxar á la guerra, dónguim una esperansa...
—¿Que tè algún fill per casar?... Perque á vosté lo que li convindria, fora l' aygua del ferro, per' reforsarse aqueixas cametas d' aucell de verdissa.

—Creu, Martinet, que de lo de Cuba m' en rich. La verdadera insurrecció la tinch jo á casa meva ab la dona y la sogra. ¡Y aixó que ningú 'ls ha concedit la beligerancia.

Los indispensables.

—En Campos... ¡res!... en Weyler... ¡iguall! Fins que 'ns hi envihin á nosaltres no s' acabarà la guerra.
—¿Carregats de municions?...
—No, home, carregats de duros.

Los Coros de Clavé á Madrid

RECORDARÁN nostres estimats lectors que moltes vegades 'ns hem ocupat, ab elogi, dels coros que va crear lo immortal Clavé y molt principalment de las excursions que anualment ve efectuant fora de Catalunya. L' Associació que porta 'l nom del seu malhaurat fundador; donchs tenint molt adelantats 'ls travalls per portar á cap la que está preparant aquest any á la capital d' Espanya, com ja diguerem en un de nostres darrers números, avuy tenim lo propòsit de donar á coneixe, encare que lleugerament, alguns dels projectes que animan als coristas de dita Associació, perque la festa resulti y l' éxit siga mes ruidós que molts altres que 'n porta guanyats.

Lo día 22 de Maig, á las vuyt de la nit, surtirá de Barcelona un tren especial que será ocupat per coristas catalans, valencians y balears, prenentne d' altres que trobará á son pas, com l' Orfèó Saragossá, de Saragossa, y que aproximadament formarán un total de 1400 á 1500 expedicionaris.

Lo día següent á mitja tarde entrarán á Madrid, y precedits de sos respectius estandarts y bandes de música, organitzarán una manifestació, que, passant pe 'ls carrers mes céntrichs, saludará al poble madrileny, ostentant los catalans particularment, la vermella barretina.

Lo 24, ó siga 'l día de Pasqua, després d' un petit ensaig pe 'l dematí, 'l resto del día se destinará á descans, fins á la nit en que dividits 'ls coros en grupos de 200 coristas celebrarán una gran verbena coral en el Retiro de Madrid, cantant cada grupo las pessas que cregui convenient.

Lo dilluns de Pasqua, á la tarde, 's donará lo gran festival ab tota la massa coral plegada en los Jardins del Bon Retiro, dirigida per l' eminent mestre y director artístich de la esmentada Associació D. Joan Goula (pare), executant-se un programa molt escullit, entre 'l que figuran lo *Gloria á Española*, *Las Galas del Cinca*, *Lo Pom de Flors*, *Los nets dels Almogavers*, *Al Mar y Las Flors de Maig* totas de Clavé, además de *Gloria al Arte* y *Arre Moreu!* de Goula (pare) y Ventura respectivament.

Per la nit tindrán lloch infinitat de serenatas per las societats, á las personas qu' haurán sigut guardadoras dels respectius estandarts, en senyal de despedida; y 'l dimars al dematí los coristas podrán visitar la Vila y Cort fins á las quatre de la tarde en que marxará 'l tren de regrés á nostra regió, arribant á Barcelona lo dimecres, día 27 al mitjdia.

Aquets sos los propòsits de nostres coristas que pensan anar á Madrid, propòsits que trobém acertadíssims, desitjanlos un viatge felís, y esperant que com á catalans y com á obrers, sabrán passejar triunfalment devant del poble madrileny las quatre barras de nostre escut; ja que son l' emblema de pau y de treball, que daja per lema lo gran Clavé, al crear los coros; coros que avuy son honra del seu nom, gloria de Catalunya y admiració d' Espanya.

Havém rebut lo primer número d' un setmanari catalá, satírich é ilustrat, que porta per títol *Anis de Frare*.

Se ven á 5 céntims l' exemplar.

Li desitjém una bona sort.

A un tender de Gracia que reuneix totas las condicions indispensables pera ferse millonari, se li ha descubert que tenía arregladas las balansas, de manera que de cada lliura n' irregularisava tres unsas, pe 'l cap mes baix.

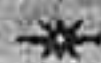
—Aixó—dirán los lectors,—no té res de particular, perque existeix tender que si no pot donar lliuras de sis unsas, té remordiments de conciencia.

—Pero,—afegirém nosaltres,—lo tender á qui acabém de de referirnos, es concejal.

—Encare 'ns estranya menos!—exclamarán 'ls que 'ns llegeixin.

Y nosaltres dirém: ¡Menos nos estranya á nosaltres!

Lo estrany hauría sigut qu' havés donat lo pés als seus parroquians.

Vaja, está probat que tenim la sang d' horxata.

Be n' hem fet de rogativas y rogativas, passejant imatjes y mes imatjes, pera que del cel 'ns envihessin aygua. Y á pesar de tot, fora de dos ó tres ruixats, del cel nos han escoltat com qui sent ploure, y nosaltres hem quedat tan satisfets, pensant que si ab las moltes rogativas fetas no 'n teniam prou, aumentariam lo número hasta que de tanta humitat se 'ns criessin granoas á la butxaca.

Los xinos, que, segons 's diu, se deixan enganyar ab molta facilitar, tenen mes malas pussas que nosaltres.

Los camps están sechs, la cullita perilla.. Donchs, bueno; treuhen en professó als seus ídols, los portan á las montanyas, los visitan uns quants dias ab encantadora devoció. Que 'ls ídols escoltan los seus prechs? Se desfán en reverencias y alabansas. ¡No plou? ¡Ah! fillets meus; 'ls deixan com un drap brut, quan no 'ls estavellan. Ells creuhen que d' aquest modo los seus ídols farán lo cap mes viu quan tornin á invocarlos.

Pero 'ls ídols fan lo que 'ls hi sembla.

Perque aquí com á la Xina, per mes que 'ns dolgui dirho:

Es cosa molt sapiguda
que si 'l cel no está per ploure,
ja pots pregar y 't pots moure,
que no 't dona cap ajuda.

La companyia de sarsuela que, baix la direcció dels aplaudits actors cómichs D. Francisco Puig y D. Conrat Colclmer, va inaugurar sas funcions en lo teatro Moratín de la vila de Gracia, lo dissapte passat, ha sigut molt ben rebuda, logrant dugas calderadas en la funció del expressat dia y en la del següent diumenge.

Las obras que dita companyia posará ab preferencia, serán las del repertori catalá.

Nos alegrarém de que uns magnífichs resultats pecuniaris coronin los seus esforços.

En l' Audiencia de Valladolid, está vacant lo cárrech de butxí, y com succuheix cada vegada que 's celebran oposicions pera empleos de l' Estat, s' han presentat infinitat d' aspirants al desempeñyo de tan honrosa plassa. Entre ells s' hi comptan un batxiller y un tenedor de llibres.

Desde luego 'l batxiller 's comprén que demani la plassa, encare que no mes siga per cumplir com qui es, ficantse én batxillerías. Pero, amigo, lo tenedor de llibres no sé quins títuls aduhirá per' que 'l fassin butxí. Jo no li concediría 'l cárrech, perque encare que 'l reo no mes fos un, ell mataría sempre á algú mes, acostumat á ferho tot per partida doble.

Pero en cambi serviría molt per ajustar 'ls comptes á qualsevol criminal y per passarli ratlla ó ferli creu, en senyal de pagat.

Los pintors que presentaren á la Exposició de Bellas Arts, quadros que foren refusats per lo Jurat d'admissió, tractan d'instalar las sevas produccions en lo Palau de Ciéncias, si 'ls hi permet l'arcalde, y destinar los productes que s'obtinguin de la entrada á la seva improvisada Exposició, á socorre als soldats ferits ó malalts que tornin de Cuba.

Aplaudim la idea per dos conceptes; per lo filantrópica que resulta, y perque aixís lo públich imparcial tindrà ocasió d'apreciar hasta quin punt ha sigut just l'aludit Jurat, perque referintnos al segón extrém, nosaltres que hem visitat la Exposició del Palau de Bellas Arts y 'ns hem ficat en alguns mamarratxos que la mateixa conté, 'ns resistim á creure que las obras refusadas sigan pitjors.

Si realment ho son, s'ha de convenir en que 'ls *artistas* del Plá de la Boquería, comparats ab alguns pintors, son uns grans artistas.

Veureho per' creureho.

✱

En un casament celebrat fa poch en lo poble de Patraix, immediat á Valencia, lo representant del Jutjat que devia pendre acta del sacrifici, va compareixe borratxo com una sopa y va comensar á pinyas ab 'ls nuvis y l'acompanyament.

Las futuras *victimias*, 'ls testimonis y fins lo capellá, se guit del escolanet, al sentirse aquell xafech de *natas* van cridar: ¡*Silvese quién pueda!* y camas ajudeume...

Lo representant de la lley, duenyo del camp, va ajasarse á dormir la *mona*, y en cambi la pobra núvia diu qu'exclamava al trobarse *compuesta y sin novio*:

M' han cambiat lo *sagrament*
y aixó es obrar de traydó.

Jo anava pe 'l *matrimoni*
y m' han dat... ¡*confirmació!*

✱

La *Societat Organizada del Carnaval y Festas Populares* obra un concurs públich pera la celebració de las Festas de las Flors.

Lo plas pera admetre 'ls projectes acaba 'l día 6 de Maig, y aquets han de correspondre al títul de *Festas de las Flors*.

Aquestas festas han d'acabar la nit de Córpus-Christi, poguent durar de quatre á vuyt días.

La *Societat del Carnaval y Festas Populares*, instalada en lo carrer del Bisbe, 4, primer, premiará ab cinch centas pessetas lo projecte que s'accepti.

✱

Las eleccions de Senadors s'han verificat lo passat diumenje *sin novedad*. No cal dir que 'l Govern ha tingut majoría. ¡No faltava més!

Ha sortit elegit un remat de gent que ningú coneix. Pero en cambi tothóm pot dormir tranquil perque aquestos senyors que ningú coneix, ja vetllarán per nosaltres, y ja cuydarán d'anar posant oli á la máquina gubernativa perque no 's rovelli.

Viure en un pais com lo nostre es un gust; tot 'ns ho donan fet.

Pero en cambi 'l poble, qu' al cap y á la fi, es qui paga 'ls plats trencats, no anirá bé, hasta que respongui á las exigencias d' aquests senyorons.

—Ja que tot vos ho feu vosaltres, no 'm vingueu ab tributs ni contribucions... ¡No n' hi ha de fets!—

✱

Al periódich *Las Noticias* li ha surtit un crítich de teatros que 's firma *Arsenio* y que dignament podria fer pendant ab l'*Atico del Diluvio*. Fins jurariám que de l' un á l' altre

hi va poquissima diferencia, en quant á la obertura del angul facial.

Donchs, si senyors; l'*Arsenio* de *Las Noticias* al ressenyar l'estreno de l'obra de 'n Guimerá, titulada: *La festa del blat*, esclama ab tota la soltura d'aquest mon, «á no figurar en la noche del estreno, elementos contrarios á Guimerá, el éxito hubiera sido expontaneo, á pesar de la hora avanzada en que concluyó la representación.»

¡Vaya una lógica! Vetaqui que segóns l'*Arsenio*, 'ls éxits *expontaneos* son aquells d'avants de las dotze, pero en passant d'aquesta hora, no busquin pas expontaneitat en l' éxit. Un éxit de dos quarts d'una, no mes pot ser forsat, ó lo qu' es lo mateix, qui mideix 'ls éxits, segóns l'*Arsenio*, no es ningú mes que la minuteria dels rellotjes ¡Eh quin descubrimen?

Després al ressenyar lo desempenyo, diu lo crítich de marras, «que la señora Parreño bordó su papel» ¡No tenía mal bordó ahí vespel... ¡Ves de que 'n diuhen bordó! ¡Te veo besugo!

Per experiencia sab tothom, que no hi ha cap crítich ab cara y ulls, que fassi bordar rés á la senyora Parreño. Prou feyna té á cusir, y encare gracias. De modo y manera, qu' aquet bordó garrafal, robat, si senyors, robat indignament á la tan simpática y modesta Sra. Monné, la verdadera heroína de *La festa del blat*, denota á la llegua que dessota d'una mala capa, (dígalí *Arsenio*.) s'hi amaga qualsevol *plagiari* ó *torero d'hivern*, de lo qual debém prevenir al públich, perque sápigam d'ahont surten 'ls tiros en lo succesiu. ¡T' hem conegut herbeta!..

✱

Del tan acreditat «Café Filipino» del carrer del Hospital n.º 105, se n' ha tornat á fer cárrech nostre amich don Theodor Montané, son fundador, y ha introduhit grans reformas en lo servey y calitat dels articles que 'l colocan á l'altura dels millors de Barcelona.

Dadas las bellas condicions de carácter del Sr. Montané y l'esmero ab que serveix á la parroquia, esperém que 'l «Café Filipino» 's veurá sumament concorregut, lo qual celebrarem de tot cor.

✱

Llegim que al igual de lo que van fer en 'l *Eldorado* de Barcelona, 'ls senyor Jackson Veyan y Chueca autors de *Las zapatillas*, s'han posat en camí per'assistir al estreno de la mateixa obra, que tindrà lloch aviat en un teatro de Saragossa.

Si; ben fet... y sobretot, que no 's descuydin de recomanar molt al director d'orquestra, que si veu que l' éxit decau, rompi á tocar la *Marcha de Cádiz* com va fer aquí. Sort d'aixó, sino *Las zapatillas* eran ben bé á l'aygua.

De modo que ja ho saben; si la cosa no va bé... ¡cambio de frente! y...

«*Vivaaan los valientes*»

Y aquesta marxa aviat farà com 'l Cid, que fins després de mort, guanyava batallas, segóns contan las crónicas!...

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTREAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l'Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6—BARCELONA.

EN LA EXPOSICIO DE BELLAS ARTS

—¿Que son aixó d' aquet quadro, monjas ó ni-nyeras?

—Sigan lo que 's vulga, es de primera. No mes hi falta una nota que diga: "Hecho por Pepito, niño de 8 años."

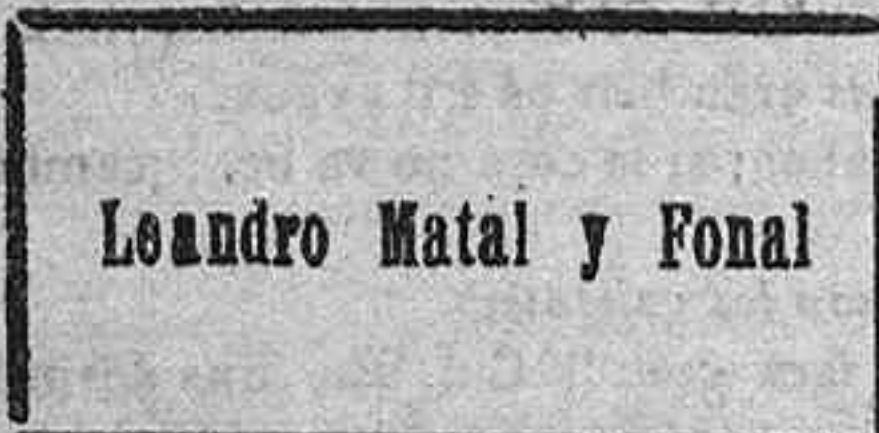
SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

ENDEVINALLA-XARADA

Nom de dona es mon *Total*,
y si 'l buscas lo farás
ab dugas preposicions
y ab un article al detrás.

E TORRENT COSTA.

TARJETA

Formar ab las letras de la tarjeta anterior, degudament combinadas, lo títul d' una comedia catalana.

NAS DE LLORO VILAPRANQUI.

TRIANGUL

Sustituir los punta per letras de

manera que llegidas vertical y horizontalment, donguin per resultat: 1.ª ratlla: Poble catalá; 2.ª: Joya; 3.ª: Riu; 4.ª: Pronom; 5.ª: Vocal.

ENRICH CLARASSÓ

ROMBO

Sustituir los punta per letras de manera que llegit vertical y horisontalment, diguin: 1.ª ratlla: Consonant; 2.ª: Part d' un animal; 3.ª: Pedra preciosa; 4.ª: Poble catalá; 5.ª: Metall; 6.ª: Adverbi de temps; 7.ª: Vocal.

RAMÓN TORRES.

GEROGLIFICH

K

I NANO I

PERE CARRERAS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Nom de dona.
- 5 6 3 2 3 3 8—Ciutat d' Espanya.
- 8 7 2 5 8 3—Nom sustantiu.
- 5 8 7 6 3—Nom d' home.
- 5 6 3 4—Fruyta.
- 8 7 8—Nom de dona.
- 1 8—Nota musical.
- 8—Vocal.

J. BACHILLER Y C.^a

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 399

- Xarada.—*Sol fa.*
- Anagrama.—*Atri—Rita Tria—Tira*
- Tarjeta.—*Manel—Mario—Macari—Amat—Lolz—Tossa—Un—Set—Dau—Cent.*
- Trenca-caps.—*Lo forn del rey.*
- Logogrifo numérich.—*Ramonet.*
- Acenógrafo.—*Tomás—Tomas.*
- Geroglifich.—*Ramón es nom d' home.*

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
6. Sant Ramon. 6.—BARCELONA